

Kaivoslain uudistaminen

Maakuntahallitus 19.09.2022 § 143
167/15.02.00/2022

Valmistelija

hallintojohtaja Janne Nulpponen, p. 0400 618 489, sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan sisältöisen kannanoton koskien kaivoslain uudistamista:

Etelä-Savon maakuntaliitto antoi 21.3.2022 lausunnon luonnoksesta kaivoslain muuttamisesta. Hallituksen esitys vastaa joiltakin osin maakuntaliiton esittämiä näkemyksiä.

Maakuntaliitto pitää hyvänä sitä, että kaivosluvan edellytyksenä on kunnan hyväksymä asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava. Tämän lisäksi kaivostoiminnan soveltumattomuus alueelle.

Kaivoslakiesitys sisältää kuitenkin edelleen puutteita, jotka eduskuntakäsittelyssä tulisi ottaa mukaan lainsäädäntöön. Erityisesti Etelä-Savon puhdas luonto ja siihen perustuvat elinkeinot on turvattava ja kaivostoiminnan sille tuomat uhkakuvat on tehokkaasti ehkäistävä jo ennakolta.

Tämä edellyttää kaivosluvan ja ympäristöluvan kytkemistä toisiinsa ja niiden samanaikaista käsittelyä. Ympäristöluvan ja kaivosluvan yhteensovittamisen tietojärjestelmän kustannuksiin on osoitettava riittävä, lakiesityksen mukainen 350 000 euron rahoitus.

Tehokas ympäristöriskien ehkäiseminen edellyttää ympäristöluvan mukaiselle teknologialle asetettavia korkeita vaatimuksia. Luvan ehtona on edellytettävä parasta mahdollista käytettävissä olevaa tekniikkaa.

Kaivostoiminnan aiheuttamat ympäristövahingot on voitava torjua kaikissa tilanteissa.

Tämän vuoksi kaivostoiminnalle on asetettava riittävät vakuudet.

Viranomaisille on annettava riittävät voimavarat, jotta lupamenettelyn luotettavuus voidaan varmistaa.

Malminetsintäluvan esteeksi tulee määritellä se, ettei kaivostoiminta sovellu kyseiselle alueelle tai että kunta vastustaa kaivostoimintaa alueella.

Luonnonsuojelulakia on muutettava siten, että malminetsintä on kiellettyä kaikilla luonnonsuojelualueilla.

Päätös

Keskustelun jälkeen maakuntajohtaja muutti päätösehdotusta siten, että kannanoton toinen kappale muutetaan muotoon: Maakuntaliitto pitää hyvänä sitä, että kaivosluvan edellytyksenä on kunnan hyväksymä asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Tämä edellyttää ympäristöluvan myöntämistä ennen kaivosluvan myöntämistä.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Maan hallitus tehnyt hallituksen esityksen eduskunnalle kaivoslain muuttamisesta 8.9.2022.

Esityksessä ehdotetaan, että kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä olisi kunnan hyväksymä kaava ja että lupaharkinnassa otettaisiin huomioon maisemalliset, ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset sekä muut elinkeinot nykyistä tehokkaammin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muun muassa maanomistajien suostumuksen edellyttämistä, kun malminetsintälupa on ollut voimassa kymmenen vuotta. Tiedonsaantioikeuksien parantamiseksi esityksessä ehdotetaan vuosittain pidettäviä avoimia yleisötilaisuuksia. Varaussääntelyyn esitetään useita muutoksia, muun muassa varausaluetta koskevia alueellisia rajoituksia ja varaajaa koskevan veronluonteisen maksun käyttöönottoa. Vakuuksia koskevaan sääntelyyn ehdotetaan muutoksia.

Esityksessä ehdotetaan täsmennyksiä luvan hakijan selvitysvelvollisuuteen ja asian selvittämistä koskevaan yhteistyömenettelyyn, joilla on merkitystä saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien kannalta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tiedottamista ja osallistumista koskevien säännösten osalta paliskuntien aseman yhdenmukaistamista.

Hallituksen esitys on luettavissa työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla osoitteessa: <https://tem.fi/paatos?decisionId=0900908f807d4b26>. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2023.

Maakuntahallitus 21.03.2022 § 39

Valmistelija

ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo, p. 040 724 9618, sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus päättää antaa luonnoksesta kaivoslain muuttamiseksi liitteen mukaisen lausunnon.

Päätös

Maakuntahallitus päätti antaa luonnoksesta kaivoslain muuttamiseksi liitteen mukaisen lausunnon.

Selostus

Lausuntoa pyytää työ- ja elinkeinoministeriö.

Lakiesityksen tavoitteena on esittää sellaisia ympäristönsuojelua parantavia säännöksiä, jotka liittyvät kaivoslain ja työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan. Lisäksi esityksessä on vastattu Kaivoslaki Nyt -kansalaisaloitteesta eduskunnan kirjelmässä annettuihin huomioihin. Kaivosviranomaisen lupatoimintaa on tarkoitettu tarkentaa myös asetustasolla, tämän vuoksi on esitetty valtuuksia antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä.

Kaivoslain muutosesityksessä ehdotetaan paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi, että kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksymä kaava. Lisäksi ehdotetaan muiden elinkeinojen huomioon ottamista nykyistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa.

Kiinteistön omistajan aseman parantamiseksi ja alueen asukkaiden kokemien haittojen vähentämiseksi esitetään tiukennuksia malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeviin edellytyksiin, mm. maanomistajien suostumuksen edellyttämistä, kun malminetsintälupa on ollut voimassa kymmenen vuotta.

Varaussäätelyyn esitetään useita muutoksia, mm. varausaluetta koskevan veronluonteisen maksun käyttöönottoa ja varausajan lyhentämistä.

Esityksessä ehdotetaan tiukennuksia kaivoslain mukaiseen vakuussäätelyyn ja kaivostoiminnan lopettamista koskevaan säätelyyn siten, että kaivoksen vaiheittainen sulkeminen otetaan huomioon kaivostoiminnan aikana entistä paremmin ja kaivoksen lopullinen sulkeminen toteutetaan vastuullisesti.

Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi hallituspuolueet ovat sopineet malminetsintää koskevasta kiellosta kansallis- ja luonnonpuistoissa sekä valtion muilla luonnonsuojelualueilla sallitun malminetsinnän edellytysten tiukentamisesta. Nämä ehdotukset tulevat sisällyttämään luonnonsuojelulakia koskevaan hallituksen esitysluonnokseen.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana koskeviin säännöksiin.

Lupaviranomaisten voimavarojen osalta kaivosviranomaiselle tullaan vuoden 2023 valtion talousarvioon esittämään tarvittavia resursseja.

Lausunto annetaan sähköisesti Lausuntopalvelu.fi -palvelussa vastaamalla lausunnon pyytäjän esittämiin lakiluonnosta koskeviin kysymyksiin. Etelä-Savon maakuntaliiton vastaukset esitetään liitteessä.

Lisätietoja: [HE luonnos 03032022 lausuntoversio.pdf](#)